
YUSTE

waar keizer Karel V zijn laatste levensjaren doorbracht

Het klooster San Jerónimo de Yuste ligt Centraal in het Iberisch schiereiland, in de Sierra de Gredos. Het is wel even zoeken op de kaart om het te vinden, want er zijn in Spanje niet minder dan drie plaatsen met dezelfde naam. Vanuit het noorden is het plaatsje te bereiken langs de autosnelweg van Salamanca

Foto 1: De antichambre met de stoel en de lezenaar van Karel V.

naar Plasencia. Dan moet men een smalle en kronkelende maar goed berijdbare binnenweg volgen langs Malpartida de Plasencia en Jaraiz naar Cuacos de Yuste. In het dorp Cuacos valt er nog 1,8 km te klimmen... en men is ter plaatse. Onderweg naar boven passeert men een muur met de inscriptie:

«En esta Santa Casa de San Jerónimo de Yuste se retiró a acabar su vida el que toda la gastó en defensa de la fe y en conservación de la justicia.
Carlos V el Emperador Rey de las Españas, Cliristianissimo, invinctissimo, murió a 21 de setiembre de 1558»

Heremieten kregen in het begin van de 15e eeuw, niet zonder veel problemen met het diocees van Plasencia, de toestemming hier in het hart van het weidse, vruchtbare en mooie La Vera een klooster te bouwen. In 1415 besliste het algemeen kapitel van de Orde van de Hiëronymieten hen te aanvaarden. De prior van de Hiëronymieten van Guisando organiseerde de gemeenschap en benoemde de abt.

Om je toch bij af te vragen hoe de keizer, bij zijn abdicatie, op de gedachte is gekomen om op die weliswaar uitgelezen maar toch godvergeten plek zijn laatste levensjaren door te brengen. Daar had hij twee goede redenen voor: 1) hij zocht de absolute afzondering; 2) hij had een uitgesproken voorkeur voor de contemplatieve, ascetische en spirituele Orde van de Hiëronymieten.

Fysiek en geestelijk afgemat door een leven vol problemen, het niet in vervulling zien gaan van zijn hoogste idealen, zijn melancholische natuur, zijn zwakke gezondheid en ontgoocheld omdat hij de christen gemeenschap, die hij zo graag had willen verenigen, zag uiteenvallen zonder dat hij de verschillende partijen had kunnen verzoenen, deden Karel V beslissen zich uit de politiek terug te trekken en zich naast een afgelegen klooster te vestigen.. de vervulling van een oude wensdroom. Hij drukte die wens uit in een brief aan de overste van de Hiëronymieten en voegde daar de plannen aan toe om in Yuste, naast de éénbeukige gotische kloosterkerk, een huis te bouwen, voldoende groot om er als privé persoon samen met het strikt noodzakelijke personeel de rest van zijn dagen door te brengen.

In mei 1554 inspecteerde zijn zoon Filips, in opdracht van zijn vader, de werkzaamheden en controleerde nauwkeurig of de plannen scrupuleus werden uitgevoerd. Terwijl zijn woning in aanbouw was, woonde Karel V vlakbij, in Jarandilla, in het kasteel van de graven van Oropesa. Op 3 februari 1557 werd hij in zijn bekende draagstoel naar Yuste gebracht, waar hij door de hele gemeenschap van monniken luisterrijk werd ontvangen en naar de kerk werd geleid waar een Te-Deum werd opgedragen..

Het kleine paleis of de villa van Karel V is bereikbaar langs een hellend vlak omdat hij veel last had van jicht en zich meestal liet dragen en ook om de woning te paard te kunnen bereiken. De villa bestaat uit vier zomervertrek-

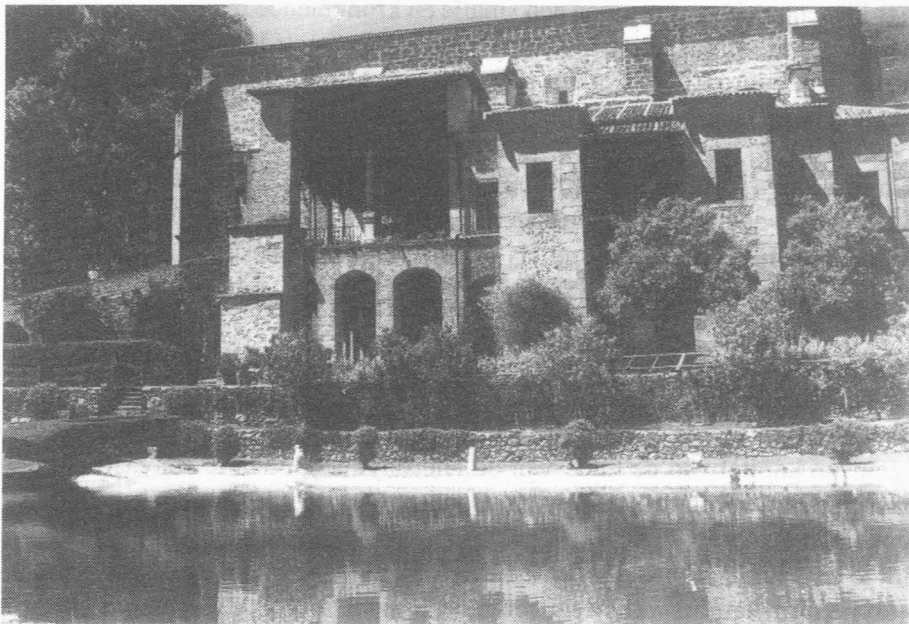

Foto 2: Woning van Karel V te bereiken via een hellend vlak (links). Achter de woning de muur van de kloosterkerk.

ken, die nooit werden gebruikt, op de begane grond, en een portiek en nog eens vier wintervertrekken op de eerste en enige verdieping. Deze vier kamers zijn: de ontvangkamer voor belangrijke bezoekers; de antichambre met uitzicht op de tuin, de vijver, de bergen en de verre omgeving, waar Karel V in zijn speciaal ontworpen stoel de meeste tijd doorbracht met zijn kleine bibliotheek en kaarten van Europa en de overzeese gebieden binnen handbereik; de eetkamer; de slaapkamer die, net als de ontvangkamer, uit piëteit voor zijn overleden moeder en echtgenote, met zwarte draperieën was behangen, maar evenals de andere kamers bemeubeld was met met smaak gekozen kunstvoorwerpen. De ligging van de slaapkamer was zo gekozen en ingericht dat hij, op dagen dat hij zich niet goed voelde, vanuit zijn hemelbed in de kerk ernaast gemakkelijk het hoog geplaatste altaar kon zien en meermaals per dag de mis kon volgen. Hier overleed hij op 21 september 1558 om 2.30 u in de morgen nadat hij zelf zijn naderend einde had aangekondigd met de woorden "Ya es tempo" (het is tijd).

Zijn lichaam werd in de door hem ontworpen crypte van de kloosterkerk onder het altaar begraven. Volgens de wil van de vorst precies zo dat de helft van zijn lichaam, van de voeten tot de buik, onder het altaar kwam te liggen, en de andere helft, van de borst tot het hoofd, onder de voeten van de priester die de mis opdroeg. In opdracht van Filips II had in 1574 de translatie plaats naar het klooster van het Escuriaal.

Keizer Karel leefde in Yuste allerm minst als een monnik of een kluizenaar en al evenmin leefde hij er in versterving. Hij leefde er als een grand seigneur en was omringd door een vijftigtal personeelsleden. Dagelijks had hij contact met zijn dokter Mathys, zijn secretaris en voorlezer Willem Van Male, zijn secretaris Martin de Gaztelu en zijn biechtvader Juan Regla. Hij stond op omstreeks 10 u, communieerde, volgde de hoogmis en luisterde in de namiddag naar een sermoen. Hij bracht de dag door met lezen of praten met zijn secretaris, indien mogelijk maakte hij een wandeling in de tuin, pratend of mediterend. Zijn geliefkoosde auteurs waren Sint Augustinus, Boëthius, de Spaanse mystici, Philippe de Commines, Julius Caesar, Polybius, Tacitus, Thucydides en boeken over astronomie. Hij bezat ook een uitgebreide verzameling uurwerken.

In 1809 werd het klooster van Yuste door Franse soldaten onder leiding van maarschalk Victor in brand gestoken en nagenoeg volledig verwoest. Enkele jaren later, onder de regering van Mendizabal, werden de ruïnes openbaar verkocht.

In 1941 droegen de eigenaars de overwoekerde overblijfselen over aan de Spaanse staat. In 1958, 400 jaar na de dood van de keizer, werd het klooster door architect José Manuel Gonzalez Valcaral volledig gerestaureerd en in vruchtgebruik gegeven aan de Orde van de Hiëronymieten.

We hebben ooit eens ergens gelezen dat er een grote gelijkenis zou zijn tussen het geboortehuis van keizer Karel en zijn woning in Yuste. Maar in de loop van de geschiedenis is zijn geboortehuis in Gent verdwenen en zijn woning in Yuste werd totaal verwoest. Het is moeilijk, zo niet onmogelijk, om daar een uitspraak over te doen.

In Yuste kan men alleen de bovenverdieping van de woning van Karel V en de kloosterkerk met het hoog geplaatste altaar bezoeken (100 peseta's), doch slechts om het paar uur is er een rondleiding.

Daniël VAN RYSSEL